

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **M. K.**, bývajúceho v S., v dovolacom konaní zastúpeného Lion Law Partners, s. r. o., so sídlom v Banskej Bystrici, Horná 32, proti žalovanej **M. D.**, bývajúcej v S., v dovolacom konaní zastúpenej Mgr. Alenou Gregorovou, advokátkou, so sídlom v Banskej Bystrici, Horná 54, **o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 9 C 143/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. mája 2014 sp. zn. 14 Co 210/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanej náhradu trov dovolacieho konania v sume 69,91 eur na účet advokátky Mgr. Aleny Gregorovej do troch dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 27. februára 2013 č. k. 9 C 143/2012 -167 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal neplatnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi účastníkmi 14. júla 1999 a jej Dodatku z 8. septembra 1999. Vychádzal zo zistenia, že predmetom zmluvy bol prevod nehnuteľností (rodinný dom s. č. 355 a pozemky parc. č. 466 a 467 zapísané na LV č. X.), že Okresný úrad v Banskej Bystrici povolil vklad 13. septembra 1999 a že žalovaná je aj v súčasnosti vedená v katastri nehnuteľností ako výlučná vlastníčka predmetných nehnuteľností. Vo vzťahu k žalobcom tvrdenej neplatnosti zmluvy podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) uviedol, že výsledkami vykonaného dokazovania bola preukázaná existencia obojstranného prejavu vôle účastníkov zmluvy smerujúci k prevodu predmetu zmluvy, ktorý bol urobený slobodne a vážne, pričom obsah zmluvy je určitý a zrozumiteľný. Neplatnosť právneho úkonu podľa tohto zákonného ustanovenia preto neprichádza do úvahy. Neplatnosť kúpnej zmluvy nezistil ani v zmysle § 39 OZ. Pokiaľ žalobca tvrdil, že išlo o „fingovaný právny úkon“ s cieľom vyčleniť tieto

nehnutelnosti z jeho majetku, aby neboli postihované prebiehajúcimi alebo budúcimi exekúciami uviedol, že ak je právnym úkonom ukrátená pohľadávka veriteľa, nespôsobuje to neplatnosť právneho úkonu. Právny úkon nie je neplatný ani vtedy, ak jedna zo strán úkonu sleduje dosiahnutie účelu, ktorý z jeho obsahu nevyplýva a o ktorom druhá strana nevie a vedieť nemôže. V takomto prípade ide o pohnútku, ktorá na platnosť právneho úkonu nemá žiaden vplyv. V tejto súvislosti skonštatoval, že v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy neexistovalo právoplatné a vykonateľné rozhodnutie súdu zaväzujúce žalobcu na plnenie a teda, že tu nebol dôvod, pre ktorý by sa žalobca rozhodol vykonať prevod predmetných nehnuteľností na žalovanú a o ktorom by žalovaná mala vedomosť. Ku kúpnej cene (100 000 Sk) ako podstatnej obsahovej náležitosti kúpnej zmluvy uviedol, že táto zohľadňovala pristúpenie žalovanej ako ručiteľky k zmluve o pôžičke (dlh v čase pristúpenia predstavoval sumu 350 000 Sk), ktorú žalovaná splácala zo svojho účtu a tiež skutočnosť, že žalovaná sa podieľala aj na výplate bývalej manželky žalobcu. Nebola preto zjavne neprimeraná reálnej hodnote nehnuteľností v čase ich prevodu. Poukázal tiež na to, že ani žalobcom tvrdená ústna dohoda o spätnom prevode vlastníckeho práva preukázaná nebola a na to, že žalobca sa neplatnosti zmluvy domáha až po 13-tich rokoch od jej uzatvorenia. Vychádzajúc z uvedených skutočností dospel k záveru, že v danom prípade nejde o právny úkon „fingovaný“ a teda o právny úkon, ktorý by svojím účelom odporoval zákonu alebo ho obchádzal. Navyše dodal, že aj v prípade disimulovaného právneho úkonu (darovacia zmluva), je takáto zmluva platná a má za následok platné nadobudnutie vlastníckeho práva. O náhrade trov konania rozhodol osobitným uznesením.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 20. mája 2014 sp. zn. 14 Co 210/2013 na odvolanie žalobcu rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa dospel k správnym skutkovým zisteniam, z ktorých vyvodil správne právne závery. K žalobcom tvrdenej nepreskúmateľnosti rozsudku uviedol, že dôvody sú síce stručné, ale sú zrozumiteľné a presvedčivé. Aj podľa odvolacieho súdu v konaní bol preukázaný zhodný prejav vôle oboch účastníkov zmluvy smerujúci k prevodu vlastníckeho práva k predmetu kúpy zo žalobcu na žalovanú. Zmluva bola teda uzavretá v zmysle § 37 ods. 1 OZ vážne a slobodne a netrpela nedostatkom určitosti a zrozumiteľnosti. Podľa odvolacieho súdu sama okolnosť, že žalobca mal záväzky voči iným subjektom, a to bez ohľadu na to, či boli alebo neboli uplatnené v súdnom konaní a či o týchto bolo právoplatne rozhodnuté, nie je takou okolnosťou, ktorá by zakladala neplatnosť právneho úkonu. Skutočnosť, že žalobca mal v úmysle uzatvorením

zmluvy a jej dodatku vyčleniť nehnuteľnosti z jeho majetku, aby nemohli byť postihované prípadnými exekúciami, hodnotil ako pohnútku, ktorá pri posudzovaní platnosti právneho úkonu je právne bezvýznamná. Súd prvého stupňa dospel preto k správneému záveru, že nebola preukázaná neplatnosť právneho úkonu ani s prihliadnutím na ustanovenie § 39 OZ. K námietke žalobcu o nevykonaní výsluchu svedkov M. D. (otca žalovanej) a P. K. (syna žalobcu) uviedol, že po neúčasti svedka D. na pojednávaní 6.2.2013, žalobca ho následne v konaní pred súdom vypočuť ako svedka nenavrhol. Pokiaľ ide o nevykonanie výsluchu syna žalobcu uviedol, že súd prvého stupňa sa s nevykonaním tohto dôkazu vypořiadal v rámci pojednávania, čo je zrejmé z obsahu zápisnice o pojednávaní. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal včas dovolanie žalobca. Navrhol rozsudok krajského súdu a tiež okresného súdu zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. K prípustnosti dovolania uviedol, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom spočívajúca v nepreskúmateľnosti, zmätočnosti a nepresvedčivosti odôvodnenia tak rozsudku odvolacieho súdu ako aj súdu prvého stupňa. V otázke posúdenia napadnutej kúpnej zmluvy z hľadiska atribútov absolútnej neplatnosti podľa § 37 a § 39 OZ považoval právne závery za svojvoľné, naplňujúce znaky arbitrárneho rozhodovania. Odvolaciemu súdu vytýkal, že sa nevysporiadal s jeho výhradami voči hodnoteniu zisteného skutkového stavu, najmä k otázke vyplatenia kúpnej ceny, dispozície so spisom Katastrálneho úradu Banská Bystrica, s obsahom prehlásenia otca žalovanej, ktoré z hľadiska obsahového významu tvorili logickú a vecnú štruktúru na seba nadväzujúcich dôkazov významných pri posúdení absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy. Podľa dovolateľa konajúce súdy mali dať špecifickú odpoveď v zásadnej otázke, či zistený skutkový stav umožňoval konanie účastníkov hodnotiť len z hľadiska pohnútky, alebo sa jednalo o premyslené, spoločne koordinované konanie obchádzajúce zákon, čo súdy neurobili. Rovnako aj pri aplikácii § 37 OZ konajúce súdy prijali paušálne, nepresvedčivo a v rozpore so zisteným skutkovým stavom závery, ktoré z preukázaných okolností prípadu nevyplývali. Namietal, že konajúce súdy nesprávne hodnotili vykonané dôkazy, jednostranne pristupovali k právnej argumentácii predloženej účastníkmi a že viaceré skutkové závery urobili v rozpore so zisteným skutkovým stavom. Konajúce súdy nesprávne posúdili aj náležitosti prejavu vôle a dospeli k nesprávneému právneému názoru o platnosti právneho úkonu v zmysle § 37 OZ. Dovolanie odôvodnil tiež tým, že konanie pred odvolacím súdom trpí inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne

rozhodnutie vo veci a že rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež súdu prvého stupňa spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že v danom prípade dovolanie nie je prípustné a to ani z dôvodov uvádzaných žalobcom. Odôvodnenia obidvoch rozsudkov konajúcich súdov sú komplexné, zrozumiteľné a dostatočne podrobné. Žalobca aj v dovolaní prekrúca skutkové okolnosti, výroky z konania vytrháva z kontextu, spája časovo a vecne nespojitelné skutočnosti. Kúpnu zmluvu považuje za platnú a bezvadnú. Navrhla preto dovolanie žalobcu ako neopodstatnene podané zamietnuť a priznať jej trovy dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), riadne zastúpený (§ 241 ods. 1 O. s. p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O. s. p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný, preto ho treba odmietnuť.

Dovolací súd posúdil prípustnosť dovolania žalobcu podľa právneho stavu účinného ku dňu podania dovolania, teda k 28. júlu 2014.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Podmienky prípustnosti dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v ustanovení § 238 O. s. p. a § 237 O. s. p.

V zmysle ustanovenia § 238 O. s. p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O. s. p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 až 3 O. s. p., pretože nejde o zmeňujúci, ale o potvrdzujúci rozsudok. Rozhodnutiu odvolacieho súdu nepredchádzalo rozhodnutie dovolacieho súdu obsahujúce právny názor v tejto veci. Nejde ani o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a nejedná sa ani o rozsudok, ktorým by bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4. Dovolanie preto podľa týchto zákonných ustanovení prípustné nie je.

V súlade s ustanovením § 242 ods. 1 O. s. p. ukladajúcim dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Dovolací súd však nezistil existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení.

Pokiaľ ide o žalobcom tvrdenú vadu konania spočívajúcu v nedostatku riadneho odôvodnenia rozsudkov odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa, dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Štruktúra práva na odôvodnenie rozsudku je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O. s. p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá (nemusí)

odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (II. ÚS 76/07). V tejto súvislosti dovolací súd považuje za nevyhnutné uviesť, že v zmysle stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. decembra 2015 nepreskúmateľnosť rozhodnutia môže len výnimočne zakladať prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p., a to ak písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu. O taký prípad však v preskúmvanej veci nešlo.

Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol čoho sa žalobca domáhal, aké stanovisko k prejednávanej veci zaujala žalovaná, opísal, ktoré dôkazy vykonal, a čo bolo nimi preukázané, citoval príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorých posudzoval platnosť kúpnej zmluvy. V dôvodoch rozhodnutia dostatočne vysvetlil ním prijaté právne závery z hľadiska ustanovenia § 37 OZ, ako aj z hľadiska ustanovenia § 39 OZ. Rozhodnutie súdu prvého stupňa dalo tak odpovede na podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol ako vo veci rozhodol súd prvého stupňa, podrobne opísal dôvody, ktoré viedli žalobcu k podaniu odvolania a ako sa k odvolaniu vyjadřila žalovaná. V rozhodnutí (okrem iného) konštatoval, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa. Na zdôraznenie správnosti uviedol ďalšie dôvody, pre ktoré považoval kúpnu zmluvu za právny úkon platne uzatvorený. Osobitne reagoval na námietky žalobcu týkajúce sa nepreskúmateľnosti rozsudku súdu prvého stupňa a nevykonania dôkazu výsluchom svedkov P. K. a M. D.. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v kontexte s rozsudkom súdu prvého stupňa dalo odpoveď na relevantné otázky súvisiace s predmetom konania, preto ho dovolací súd považuje za riadne zdôvodnené, a teda za presvedčivé. Okolnosť, že táto odpoveď žalobcu neuspokojuje neznamená, že odôvodnenie nespĺňa parametre zákonného rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p.; za riadne neodôvodnené rozhodnutie v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv, či požiadaviek žalobcu.

Žalobca preto neopodstatnene namietal, že odvolací súd mu odňal možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

Dovolací súd nezistil ani existenciu žiadneho ďalšieho dôvodu obsiahnutého v taxatívnom výpočte uvedenom pod písmenami a/ až d/, e/ a g/ § 237 O. s. p. Dovolanie v tejto veci preto ani podľa týchto zákonných ustanovení prípustné nie je. Napokon, žalobca vady uvedené v týchto zákonných ustanoveniach ani nenamietal.

Keďže v preskúmvanej veci dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu nie je prípustné podľa § 238 ods. 1, 2, 3 O. s. p. a neboli zistené ani dôvody prípustnosti uvedené v § 237 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu ako neprípustné odmietol (§ 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 veta prvá O. s. p.) bez toho, aby mohla byť preskúmaná vecná správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

Žalovaná mala v dovolacom konaní úspech, preto jej patrí právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 veta prvá O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). V dovolacom konaní žalovanej vznikli trovy v súvislosti s odmenou za právne služby poskytnuté advokátkou. Odmena za jeden úkon právnej služby činí sumu 61,87 eur, pričom patrí za jeden úkon právnej služby a to písomné vyjadrenie k dovolaniu z 15. augusta 2014 (§ 10 ods. 1 a 6 v spojení s § 14 ods. 1 písm. b/ vyhl. č. 655/2004 Z. z.) a jeden krát režijný paušál v rozsahu jednej stotiny výpočtového základu za úkon právnej služby (§ 16 ods. 3 uvedenej vyhlášky) v sume 8,04 eur. Dovolací súd v zhode s doterajšou praxou (porovnaj napr. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. februára 2008 sp. zn. 2 Cdo 236/2007, z 13. októbra 2008 sp. zn. 3 Cdo 196/2008) vzal zreteľ k tomu, že právna zástupkyňa žalovanej ju zastupovala už v konaní pred oboma súdmi nižšieho stupňa, a preto pri rozhodovaní o výške trov právnej služby, nepriznal žalovanej náhradu trov aj za úkon právnej služby – prevzatie a príprava zastúpenia. Celkove priznal žalovanej trovy v sume 69,91 eur, ktoré je žalobca povinný zaplatiť na účet advokátky žalovanej (§ 149 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 veta prvá O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 17. februára 2016

JUDr. Ivan M a c h y n i a k, v. r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová